

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ISBN : 978-974-458-584-4

พิมพ์ครั้งแรก : กันยายน 2560, จำนวน 1,500 เล่ม

จัดทำโดย : กลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน
สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

จัดพิมพ์โดย : บริษัท ศรีเอทีฟ เวฟ จำกัด
88/2 หมู่ 2 ถนนเทพรัตน กม. 34
เทศบาลตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ
จังหวัดสมุทรปราการ 10560
โทรศัพท์ 02-708-7007, 089-893-7599

แยกสีและพิมพ์ที่ : บริษัท เอ็น บี บี กรุ๊ป จำกัด

คำนำ

การประกาศ “ระเบียบวาระแห่งชุมชน” เพื่อสร้างกระแสให้ชุมชนกลับมามองตนเอง และเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนใน 3 เรื่องหลัก คือ กระบวนการจัดทำแผนชุมชน การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่กรมการพัฒนาชุมชน เสนอให้กับชุมชน เพื่อเป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในชุมชน ที่สมดุลทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ เรียนรู้เพื่อห้มีความรู้ เรียนรู้เพื่อให้อำนาจไปทำเป็น และเรียนรู้เพื่อให้อำนาจใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น และเรียนรู้เพื่อห้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์

กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้จัดทำ “คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน
สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	4
บทที่ 1 การเรียนรู้ : ความสำคัญและความหมาย	6
- ความสำคัญของการเรียนรู้	7
- ความหมายของการเรียนรู้	10
- แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้	12
- แนวคิดทฤษฎีเบื้องหลังการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน	16
บทที่ 2 ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	26
- ความหมายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	26
- หลักการสำคัญของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	27
- ภารกิจของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	28
- องค์ประกอบศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	32
- หน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	35
บทที่ 3 แนวทางการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	36
- ขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สมบูรณ์แบบ (เชิงธุรกิจ)	41
- แนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
- ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	45
- ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน	50
- ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับเคลื่อน สัมมาชีพในชุมชน	54
ภาคผนวก	57
- ตัวอย่างศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ	67
- ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลยุทธ์ 4 พ.	90
- บรรณานุกรม	99

บทนำ

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ สนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2552 ได้กำหนดหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน ดังนี้

กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชน ได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน

จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้า และมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน

พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชนเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

ในปี พ.ศ. 2551

กรมการพัฒนาชุมชน ได้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน ที่สมดุลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. เรียนเพื่อให้ความรู้
2. เรียนเพื่อให้เอาไปทำเป็น
3. เรียนเพื่อให้ใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น
4. เรียนเพื่อให้ความเป็นคน

กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายที่จะกำหนดการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแผนงานหลักในอีก 4 ปี ข้างหน้า (พ.ศ.2560 - 2564) เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและแบบแผนในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืนของประชาชน (Way of life) จึงบูรณาการการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงมหาดไทยภายใต้ชื่อ “ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : Sufficiency Philosophy Propelling and Learning Center (SPLC)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. บูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงมหาดไทย ในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. กำหนดมาตรฐานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงมหาดไทย
3. ส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน (Way of life) เพื่อเป็นการบูรณาการการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชนในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้เปลี่ยนชื่อศูนย์เรียนรู้ชุมชน เป็น “ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

บทที่ 1

การเรียนรู้ :

ความสำคัญและความหมาย

ความรู้

เป็นฐานในการดำรงชีวิต

และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ผู้มีความรู้จึงจะสามารถใช้ความรู้

เพื่อพัฒนาตนเอง

ครอบครัว

และชุมชนได้

ความ สำคัญ ของการ เรียนรู้

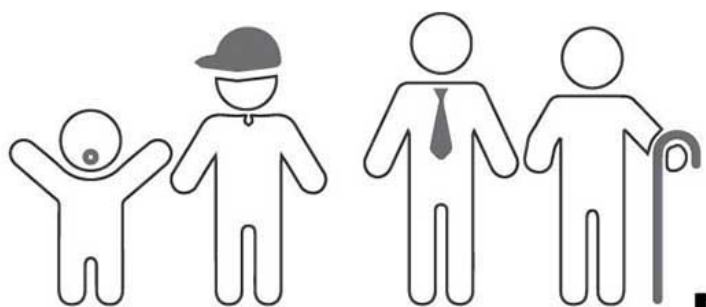
ในโลกของสังคม ที่ต้องอาศัยความรู้ เป็นฐานในการดำรงชีวิต

และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
การเป็นผู้มีความรู้ จึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับทุกคน
การได้มาซึ่งความรู้

ตามแนวความคิดของคนทั่วโลกในปัจจุบัน
ต่างก็ให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการสอน
ซึ่งการเรียนเป็นการมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
เนื่องจากความรู้และความจริงในสังคมที่เกิดขึ้นนั้น
มีมากมายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
ผู้เรียนต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
โดยพยายามค้นหา แสวงหาความรู้
ให้เกิดขึ้นกับตัวเองอย่างกระตือรือร้นตลอดเวลา
จึงจะสามารถมีความรู้เพียงพอแก่การดำรงชีวิต

ในด้านกฎหมายสำคัญของประเทศไทย ชี้ให้เห็นว่า รัฐได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ เช่นกัน จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ (มาตรา 49) ชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ (มาตรา 66) ประชาชนมีสิทธิรับการศึกษา อบรมพิทักษ์ ปกป้อง สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น (มาตรา 73) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น (มาตรา 80) สนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักด้านวิทยาศาสตร์ ในการดำรงชีวิตและส่งเสริมการประดิษฐ์ หรือการคิดค้น เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (มาตรา 86) และส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายตัดสินใจการวางแผนพัฒนาการ จัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ การรวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ ให้สามารถแสดงความคิดเห็น และเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (มาตรา 87)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ทั่วถึง เพื่อให้สังคมไทยมีโครงสร้างพื้นฐานที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งเพื่อให้คนทุกคนในชุมชนสามารถใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน ตามปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีปัจจัยที่เกื้อหนุนให้บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้เพราะแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จะเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการของชุมชน ที่รวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

ผู้ที่มี

ความรู้

สามารถใช้ความรู้

เพื่อ

พัฒนาตนเอง

ครอบครัว

ชุมชน

ความหมายของ การเรียนรู้

การได้มาซึ่งความรู้ในปัจจุบัน ควรให้ความสำคัญกับ

การเรียนรู้

มากกว่า

การสอน

หรือการให้ความรู้นั้น มีความเป็นไปได้ หรือในเมื่อผู้เรียนไม่มีความรู้ ถ้าไม่สอน
ไม่จัดการฝึกอบรม ผู้เรียนจะมีความรู้ได้อย่างไร เหตุที่ยังมีผู้คนหลายคนคิดเช่นนี้
เพราะขาดความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของคำว่า

“การเรียนรู้”

10

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“การเรียนรู้” หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิดคนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยิน การสัมผัสการอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องเรียน การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้ก็สามารถเกิดจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน นักวิชาการส่วนใหญ่ จะมองการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในแง่ของการแสดงออกที่เรียกว่า **“Performance”** นั่นคือ บุคคล จะต้องแสดงออกในพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเรียกว่า **“การเรียนรู้”** บางกลุ่มก็มองว่าการเรียนรู้ นั้นไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ก็ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีแสดงออกก็ตาม

...ดังนั้น การเรียนรู้มักจะเน้น การเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นจะต้องมีการแสดงออก...

สำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความคิดของคนเรานั้น เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญหา สภาพร่างกายแรงจูงใจ และอื่น ๆ) ร่วมด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมอย่างไรก็ตาม กิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ จะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมดังกล่าว จะทำให้คนในชุมชนมองเห็นว่า ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีความสำคัญที่มีความหมายสำหรับพวกเขา คนในชุมชนต้องเกิดความรู้สึกว่า พวกเขาพร้อมจะตากรรมเดียวกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีวัตถุประสงค์ตรงกัน ดังนั้น การกำหนดขอบเขตของข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่จะนำมาสู่การเรียนรู้ ให้มีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาของชุมชน การเปลี่ยนแปลงชุมชนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน จะเป็นโอกาสสำคัญในการเรียนรู้ของคนในชุมชน การเรียนรู้ของคนในชุมชนจึงไม่ได้หมายถึง การเรียนหนังสือ แต่หมายถึงการที่คนในชุมชนได้เรียนรู้ศักยภาพของตนและชุมชน ตระหนักในอำนาจและหน้าที่ของตนที่มีต่อชุมชนในการบริหารจัดการเรื่องราวภายในชุมชนของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ หรือสังคมที่การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องอาศัยความรู้เป็นสำคัญนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วย การเรียนรู้ 4 ด้าน (Four Pillars of learning) ได้แก่

- การเรียนเพื่อใหู้ (Learning to know)
- การเรียนรู้เพื่อนำไปทำ (Learning to do)
- การเรียนรู้เพื่อให้ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น (Learning to live together)
- การเรียนรู้เพื่อให้เป็นคนสมบูรณ์ (Learning to be)

การเรียนรู้เพื่อ **ใหู้**
Learning
to
know

เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายลึกซึ้งกว่า แค่เพียงการได้มาซึ่งความรู้ การแสวงหาและการใช้ความรู้ แต่การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นการพัฒนาความจำ จินตนาการ การให้เหตุผลรวมทั้งความสามารถในการคิดอย่างไตร่ตรองและลึกซึ้งอยู่บนหลัก เหตุและผล รวมทั้งการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นกระบวนการของการค้นพบ ซึ่งใช้เวลาและการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวทั้งเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับตนเองเลย

เป็นการเรียนรู้ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับคนอื่น สร้างทักษะการทำงานเป็นหมู่คณะ ทักษะทางสังคมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกของการทำงาน และในการใช้ชีวิตในสังคม ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างสรรค์และการทำงาน รวมทั้งความพร้อมที่จะเสี่ยง และกล้าแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ได้

เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น เรียนรู้ที่จะให้คุณค่าของความแตกต่างทางความคิด และความเป็นตัวของแต่ละคน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกัน ฟังพากัน เคารพถึงคุณค่าและวัฒนธรรมของ แต่ละคนสามารถพบปะเผชิญหน้ากับคนอื่น สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการพูดคุยกัน และความสามารถในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร สังคม หรือชุมชนของตน

การเรียนรู้เพื่อ

ให้เป็นคนสมบูรณ์

Learning to be

เป็นการเรียนรู้เพื่อจะเป็นคนเต็มคน ผ่านการค้นคว้าหาความรู้ การพัฒนาทักษะ และค่านิยมที่นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพในด้านสติปัญญาศีลธรรมจรรยาวัจนธรรมและกายภาพหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการพัฒนาคุณภาพในทุก ๆ มิติของการเป็นคนคนหนึ่งในสังคม เป็นการเรียนรู้ที่ผ่านการขัดเกลาจากกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ทักษะและความตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การให้การเรียนรู้ลักษณะนี้ต้องมีแนวทางที่สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คุณงาม ความดีตามแบบสากล พัฒนาคุณลักษณะของศักยภาพส่วนบุคคล เช่น ความจำ การให้เหตุผล การมีน้ำใจนักกีฬา ความสามารถทางกายภาพ และทักษะ การสื่อสาร การสมาคม การพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ และการฝึกตัดสินใจที่ไม่คล้อยตามใคร และพัฒนาการยึดมั่นในคำสัญญาและความรับผิดชอบ

การเรียนรู้ของคนเราจะต้องมีความสมดุลกันทั้ง 4 ด้านจะเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป โดยไม่เรียนรู้ด้านอื่น ๆ หรือเรียนรู้แต่น้อยก็ จะทำให้การดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมมีปัญหาเช่นหากในสังคมหนึ่งคนในสังคมเรียนเพื่อให้รู้มากแต่เรียนเพื่อใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นน้อยในสังคมนั้น จะมีความวุ่นวาย เอารัดเอาเปรียบ แก่งแย่งแข่งขัน ไม่รู้จักผ่อนหนักเป็นเบา ถ้าเรียนเพื่อจะใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นมาก และเรียนเพื่อให้รู้ น้อย สังคมนั้นก็จะไม่มีการพัฒนา คนไม่ยอมทำอะไรให้แตกต่างจากคนอื่น กล่าวอยู่กับคนอื่นไม่ได้ เมื่อมีปัญหา ก็ไม่ได้ใช้ปัญญาในการแก้ไข ใครมีอิทธิพลเหนือคนอื่นก็จะได้เปรียบ

การส่งเสริมให้มี ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดขึ้นในชุมชน เป็นทางเลือกหนึ่ง

กรมการพัฒนาชุมชน

เสนอให้กับชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ของคนในชุมชน ผ่านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ของคนในชุมชน
ที่คนในชุมชนร่วมกัน ค้นหา รวบรวม จัดระเบียบ
และพัฒนาขึ้นมาใหม่ให้สมบูรณ์เพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพ
ของคนในชุมชน ในการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้ายั่งยืน
รวมทั้งการแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญ
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
จะเป็นแหล่งส่งต่อข้อมูล ข่าวสาร ความรู้จาก
คนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหลังได้อย่างต่อเนื่องและมีพลังพัฒนา

แนวคิดทฤษฎี

การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

การเรียนรู้ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน

เกิดความรู้

ทัศนคติ

ความคิด

ค่านิยม

ลักษณะนิสัย

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้น ทำให้เกิดประโยชน์ต่อ
การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ

“

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา
มีขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย

”

กระบวนการเปลี่ยน ความคิดของคน

มนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิต

มีความคิดไม่หยุดนิ่ง
เมื่อคิดได้ก็จำได้และตัดสินใจได้
ความคิดจึงเป็นเรื่องสำคัญ
เพราะเป็นเรื่องที่จะทำให้เราเห็น
หรือเกิดปัญหาที่จะไปทำอะไรต่าง ๆ
กระบวนการคิดของคนได้พัฒนาจาก

วัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่

ในวัยเด็กกระบวนการคิดยังไม่เป็นระบบ
คิดตามสัญชาตญาณ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล
เมื่อเจริญเติบโตได้รับการศึกษา
และประสบการณ์เพิ่มขึ้น
ทำให้พัฒนาการความคิด
ที่เป็นระบบ และมีเหตุผลมากขึ้น

การเปลี่ยนกระบวนการคิดของคน

ขึ้นอยู่กับ การรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่แตกต่างกัน คนทุกคนมีการรับรู้ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับกระบวนการที่แต่ละคนเลือกสรร รวบรวม จัดลำดับ แปรความหมายและตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส ฯลฯ ซึ่งคนเรานั้นเลือกที่จะรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร เพียงบางอย่างตามความสนใจเท่านั้น

๐๐. ในสังคมชนบท

ความคิดและความเชื่อของคน ได้เปลี่ยนแปลงไป

จากที่เคยเคารพและปฏิบัติตามความคิด

ความเชื่อของคนเผ่าคนแก่เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาช้านาน

จนกลายเป็นวิถีชีวิตที่ดั้งเดิม กลับละเลยไม่ใส่ใจใฝ่หา...

ชุมชนปัจจุบันหลงไหลไปตามกระแสทุนนิยม ที่สามารถเปลี่ยนความคิดของคนได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ภารกิจสำคัญของชุมชนที่ต้องช่วยกันแก้ไข คือ วิธีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดของคน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก ไม่สามารถจะพูดให้คนเปลี่ยนความคิด จากคำพูดเพียงไม่กี่คำ แต่ต้องใช้กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดแสดงข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ อย่างเป็นทางการ การฝึกอบรมที่เต็มไปด้วยหลักวิชาการ ไม่สามารถทำให้คนในชุมชนเปลี่ยนความคิดได้ ดังนั้น ในการแสดงข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีลักษณะที่เป็นการจุดประกายความคิดของคนดังนี้

จงใจให้เห็นความสำคัญ

โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด หากเขาเห็นความสำคัญจะเปลี่ยนความคิดทันที

ทัศนศึกษาดูงาน

โดยพาไปดูของจริงที่ชุมชนอื่นดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ จากการพูดคุย เห็นของจริง และนำความรู้ที่ได้รับมาฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะ สามารถเปลี่ยนวิธีคิดได้

มีเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ซึ่งแต่ละคนมีสิ่งดี ๆ มาบอกเล่าในระยะแรก

บางคนจะไม่สามารถเปลี่ยนวิธีคิดได้

แต่เมื่อแลกเปลี่ยนหลายครั้งก็ทำให้แต่ละคนได้วิธีคิด

ที่หลากหลาย ในที่สุดก็สามารถเปลี่ยนความคิดได้เช่นเดียวกัน

แต่ต้องใช้เวลา

ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเป็นใหญ่

ต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่

จะเปลี่ยนแปลงความคิดของตน

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

กระบวนการที่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้

จนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ ทักษะ ความคิด ค่านิยม และลักษณะนิสัย จะทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นยั่งยืน และเป็นประโยชน์ ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่ใช้เวลา ขั้นตอน และบุคคลพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง จึงจะเกิดผลสำเร็จสูงสุด

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคน

เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง เริ่มจากไม่สนใจปัญหาไปจนถึงขั้นลงมือ ปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขไปสู่พฤติกรรมใหม่ โดยขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของคน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นไม่สนใจปัญหา

เป็นขั้นที่บุคคลยังไม่ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ไม่รับรู้ ไม่ใส่ใจ ต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตน อาจเป็นเพราะไม่ได้รับข้อมูลถึงผลกระทบ ของพฤติกรรมนั้น เช่น ไม่รู้เรื่องความเสี่ยงของการสูบบุหรี่ เมื่อไม่รู้ข้อมูล หรือขาดข้อมูลที่จำเป็น ก็จะไม่สนใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลังเลใจ

เป็นขั้นที่บุคคลตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความตระหนักถึง ข้อดีของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแต่ก็ยังมี ความกังวลที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องคิดเป็นเวลานาน จึงยังไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงในทันที

ขั้นตอนที่ 3 ขันตัดสินใจ

เป็นขั้นที่ตั้งใจว่าจะลงมือปฏิบัติ เช่น เลิกบุหรี่ ลดน้ำหนัก หรือ ออกกำลังกาย บางคนอาจจะมีการวางแผนว่าจะทำอะไรบ้าง เช่น เข้าร่วมฟัง คำบรรยายเรื่องสุขภาพ ขอคำปรึกษาจากแพทย์ หาข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงตั้งใจจะลงมือทำ

ขั้นตอนที่ 4 ขันลงมือปฏิบัติ

เป็นขั้นที่ลงมือปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น การเลิกสูบบุหรี่ โดยลดจำนวนบุหรี่ที่สูบในแต่ละวัน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 ขันกระทำต่อเนื่อง

เป็นขั้นที่บุคคลกระทำพฤติกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง ขั้นนี้ถือว่าเป็นการสร้างความมั่นคงของพฤติกรรมจนกลายเป็นนิสัยใหม่

จากแนวคิดข้างต้นชี้ว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องมีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมในการ จัดความกังวลของกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำให้เกิดความแน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงจะเกิดผลดี รวมทั้งต้องไม่ลืมที่จะ ให้มีกิจกรรมสร้างความมั่นคงของพฤติกรรมใหม่ด้วย ดังนั้นหากศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมของ คนในชุมชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ก็ต้องทำมากกว่าการติดโปสเตอร์โฆษณา และรู้ถึงพิษภัยของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่าง การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในชุมชนมีการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมาย เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ เพื่อที่จะอยู่รอด ไปสู่การทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพ จนพัฒนาเป็นวิถีชีวิตที่เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สั่งสมภูมิปัญญาของผู้คนในชุมชน ที่ดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเป็นแบบอย่าง สามารถให้คนอื่นเข้ามาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของเขาได้

การเรียนรู้เกิดได้ ทุกแห่ง ทุกสถานที่ ที่เกิดขึ้นมากที่สุดไม่ได้เกิดจากการสอนในห้องเรียน แต่เกิดจากคนที่ได้พูดคุยกัน

ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ในห้องเรียนแต่เป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ที่เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและที่กว้างใหญ่ที่สุด คือ สังคมความรู้ที่เกิดขึ้นในสถานที่ต่าง ๆ ที่หลากหลายจึงเรียกว่า **“แหล่งเรียนรู้”** ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ ตัวเราที่เป็นทั้งสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิตและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นแหล่งความรู้ที่ทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแหล่งเรียนรู้ในชุมชนจึงมีอยู่มากมายเช่น แหล่งเรียนรู้ข้อมูลวัฒนธรรม พิพิธภัณฑสถาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หอกระจายข่าว การท่องเที่ยว ฯลฯ วงการศึกษาของไทย มีการพูดถึงแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนมากขึ้น ถึงระดับอาจยอมรับให้เป็น ส่วนทดแทนการเรียนในห้องเรียนได้ในอนาคตในลักษณะของการศึกษาทางเลือกมีความแตกต่างจากการศึกษาในระบบทางการ คือเป็นการศึกษาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและสังคมของผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้หรือเป็น การเรียนรู้ที่มีกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีความต่อเนื่อง มีการจัดการและกระบวนการที่เกิดการมีส่วนร่วม ที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของบุคคล ผู้เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายแตกต่างกันไป มีเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้แบบเอาปัญหาเป็นตัวตั้ง หรือชุมชนเป็นตัวตั้ง เป็นการเรียนรู้ที่อยู่นอกระบบการศึกษาที่เป็นทางการ และไม่อิงกับหลักสูตรที่เป็นทางการของรัฐ เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มีเจตนาการเรียนรู้หรือเป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านพัฒนาศักยภาพตัวคน โลกทัศน์ ความรู้ด้านสังคมและชุมชน

ด้วยเหตุนี้ **การศึกษาทางเลือก** จึงเป็นกระบวนการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็ง (empowerment) ที่กำลังบอกแก่สังคมไทย ต้องยอมรับว่าการพัฒนาที่แท้จริงต้องเกิดขึ้นจากประชาชนเป็นสำคัญ ในโลกที่รัฐอ่อนแอลง แต่สังคมมีขนาดใหญ่และซับซ้อน มีวิกฤติหลายด้าน เป็นธรรมดาที่จะเกิดมีการแสวงหาทางเลือก การศึกษาทางเลือก จึงเป็นหนทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษานบนพื้นฐานของชุมชน เป็นการปฏิรูปการศึกษาที่มีผลในการพัฒนาประชากร และแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง เป็นการศึกษา ที่อิงฐานทรัพยากร ฐานวัฒนธรรม และฐานภูมิปัญญาของชุมชนเป็นสำคัญ จึงเป็นการศึกษาที่ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐ และจะหลอมรวมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบความรู้ในสังคมไทย

การศึกษา
ทางเลือกของ
คนไทย
ดำเนินการอิง
ฐานการเรียนรู้

7

ฐาน

ด้วยกัน คือ

- 1 การศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัว** หรือ Home School ครอบคลุมทั้งแบบครอบครัวเดี่ยว และกลุ่มครอบครัว หรือเครือข่าย ปัจจุบันมีกว่า 100 ครอบครัวทั่วประเทศ
- 2 การศึกษาทางเลือกที่อิงกับระบบของรัฐ** ได้แก่ โรงเรียนในระบบที่จัดกระบวนการเรียนการสอนแบบเน้นความรู้อย่างประสพการณ์ และการปฏิบัตินอกตำราเรียน หรือนวัตกรรม การเรียนรู้
- 3 การศึกษาทางเลือกสายครุภูมิปัญญา** ได้แก่ พ่อครู แม่ครู ประชาชนชาวบ้าน ที่สังกัดกลุ่มหรือเครือข่าย และดำเนินการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ชนรุ่นหลัง ทั้งแบบเสียค่าใช้จ่าย และไม่เสียค่าใช้จ่ายในความรู้ด้านศิลปะการช่างการแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร การอ่านเขียนอักษรโบราณ นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นต้น
- 4 การศึกษาทางเลือกสายศาสนาและวิถีปฏิบัติธรรม** ซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิกในสังกัด รวมทั้งแนวคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การต่อต้านบริโภคนิยม การปฏิบัติสมาธิหรือการปฏิบัติธรรมในแนวทางต่าง ๆ หลากหลายตามความเชื่อของแต่ละสำนัก และก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เข้าร่วม

5 การศึกษาทางเลือกที่เป็นสถาบันนอกระบบรัฐ ได้แก่ กลุ่มกิจกรรมทางการศึกษาที่มีเจตนาในการจัดกระบวนการ วิชาความรู้ แก่กลุ่มเป้าหมายของตน ทั้งแบบเสียค่าใช้จ่าย และไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น สถาบันการเรียนรู้องค์กรพัฒนาเอกชน ศูนย์ ชมรม ฯลฯ เช่น เสริมศึกษาลัย สาวิกาลศึกษาลัย มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน สถาบันพัฒนา ศักยภาพชุมชน เป็นต้น

6 การศึกษาทางเลือกของกลุ่มเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เป็นภาคการเรียนรู้ที่กว้างขวางหลากหลายที่สุด ทั้งกลุ่มการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มแพทย์พื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสืบสานภูมิปัญญา และวัฒนธรรม กลุ่มรณรงค์ป้องกันยาเสพติด กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข การบริหารจัดการชุมชน เป็นต้น

7 การศึกษาทางเลือกผ่านสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ทั้งที่ผ่านสื่อสารมวลชน ประเภทสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และสื่อสมัยใหม่ เช่น เว็บไซต์ รวมถึงห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ การท่องเที่ยว หรือแหล่งเรียนรู้สาธารณะที่มีความต่อเนื่อง ก่อเกิดการเรียนรู้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น

กรมการพัฒนาชุมชน

มีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ ที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน
ได้ผลกดันให้เกิดกระแสเป็ยบวาระแห่งชุมชน
ที่จะเร่งให้เกิดการสร้างควมเข้มแข็งของชุมชน

โดยส่งเสริมกระบวนการแผนชุมชนที่มีคุณภาพในทุกหมู่บ้าน และเพื่อให้หมู่บ้าน
มีข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เพียงพอที่จะตัดสินใจในการทำแผนชุมชน
จึงมีแนวคิดที่จะให้มีการจัดตั้งและดำเนินการงาน

“ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น

บทที่ 2

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของ

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศูนย์กลาง รวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้อง กับความต้องการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคน ในชุมชนเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชนที่จะก่อให้เกิด ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไม่ใช่ศูนย์ฝึกอบรมประจำหมู่บ้านที่รองรับการนัดหมายจากวิทยากรภายนอก แต่จะเป็นสถานที่ที่จะสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชนกับเรื่องราวของตัวเอง เป็นสำคัญ

หลักการสำคัญของ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ▶ เป็นแหล่งเรียนรู้ทุกด้าน ทุกรูปแบบ ไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน
- ▶ เป็นศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะ สังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน
- ▶ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

ภารกิจของ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนและขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดให้มีกิจกรรม การเรียนรู้

การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ตลอดจนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
และการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของประชาชน
ในชุมชน

ข่าวชุมชน

จปฐ.

กชช. 2 ค.

กลุ่มอาชีพ

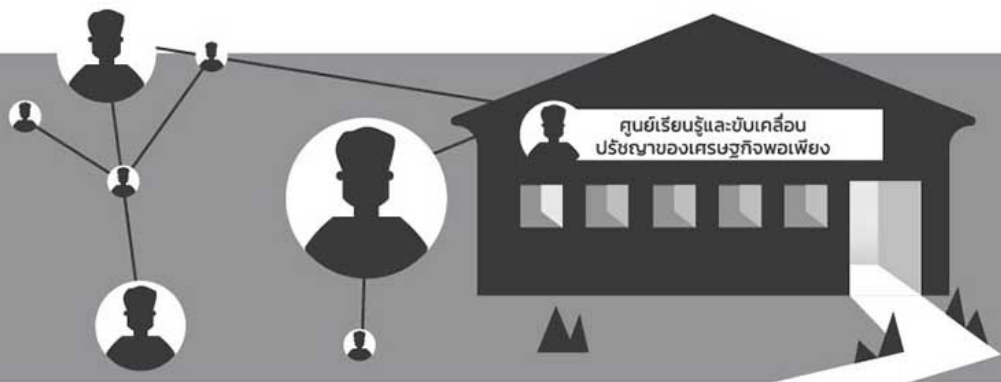
เป็นศูนย์รวมของข้อมูล

เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช. 2 ค. แหล่งน้ำ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ
รวมทั้งข่าวสาร สาระความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าทัน
สถานการณ์โลก

รวบรวม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายในชุมชน
และจัดการให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ประชาชน
สามารถเข้าไปสืบค้น ศึกษา และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

เป็นศูนย์กลางในการจัดการความรู้
ที่ดำเนินการโดยประชาชนและเพื่อประชาชน

เป็นศูนย์ประสานและบูรณาการ การทำงานของทุกภาคส่วน

ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้นำกลุ่ม/องค์กร เครือข่าย
ภาคเอกชน ภาคีพัฒนาภาครัฐ

เป็นแหล่งเรียนรู้ ทุกด้าน ทุกรูปแบบ

ไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน

เป็นสถานที่
แลกเปลี่ยน
องค์ความรู้ของ
ปราชญ์ชาวบ้าน

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นสถานที่ที่มี
โครงสร้างเป็นอาคาร

หรือสถานที่ใด ๆ ก็ได้ที่มีองค์ความรู้สามารถให้การเรียนรู้แก่ประชาชน
ที่ต้องการความรู้และเข้าถึงได้

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

31

องค์ประกอบ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1 วิธีการก่อเกิด

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นความต้องการของประชาชนในชุมชนเพราะจะเป็นสมบัติของชุมชน จึงควรรนำแนวคิดเข้าเวที ประชุมประชาคมของหมู่บ้าน เผยแพร่ความคิด โน้มน้าวสร้างการยอมรับ และชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีแหล่งเรียนรู้ของชุมชน การจัดเก็บองค์ความรู้ ประวัติชุมชน และภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเป็นระบบ การแสดงข้อมูลข่าวสารของชุมชนให้ได้เรียนรู้กันอย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สม่ำเสมอ โดยเริ่มจากการจัดระเบียบแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชน และให้เป็นไปตามกำลังที่ชุมชนจะสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งให้มีขอบเขต และลักษณะตามความเห็นของชุมชน

2 โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย

คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนจากผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กร เครือข่ายองค์กรชุมชน ประชาชนชาวบ้าน อาสาสมัคร ฯลฯ โดยมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านเอง และชาวบ้านให้การยอมรับ ซึ่งคณะกรรมการจะร่วมมือกันวางแผนและดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้ร่วมกันกำหนด เพื่อระดมพลังให้เกิดการเรียนรู้และบริหารจัดการในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่ปรึกษา เป็นภาคีการพัฒนาภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชน การศึกษานอกโรงเรียน เกษตร สาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบข้อบังคับ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้จัดทำขึ้นที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานที่ เล็กใหญ่ไม่สำคัญ อาจจะอยู่ในห้องของอาคาร อบต. บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านผู้นำ บ้านปราชญ์ชาวบ้าน ศาลาวัด ใต้ต้นไม้ ศาลากลางบ้าน ซึ่งเป็นสถานที่ให้พบปะ ประชุม ทำงานกันได้ตลอดเวลา ให้เป็นสถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์ของการรวมตัวกัน เพื่อการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องหางบประมาณมาก่อสร้างศูนย์ใหม่

การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการฯ ที่ได้รับการคัดเลือกมีการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม

งบประมาณ เพื่อพัฒนาคณะกรรมการของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3 กิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

สถานที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ อาจดำเนินการได้ทั้งในอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนอกอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน เช่น บ้านปราชญ์ชาวบ้านในไร่นา เพื่อสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียน/การสอน การจัดการความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ ขนบประเพณี วัฒนธรรม การรับความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน การจัดเวทีประชาคมเพื่อการเรียนรู้และการตัดสินใจร่วมกัน การเรียนรู้ผ่าน E-Learning การสาธิต การจัดนิทรรศการ การจัดสัมมนา อภิปราย ฯลฯ

4 เนื้อหาสาระข่าวสารความรู้ ประกอบด้วย

ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค ทะเบียนผู้นำ กลุ่ม/องค์กร ข้อมูลผลิตภัณฑ์ ชุมชนท้องถิ่น อัตลักษณ์ของชุมชน แผนชุมชน โครงการกิจกรรม ฯลฯ

ข่าวสาร (สารสนเทศ) ได้แก่ สารสนเทศชุมชน 13 องค์ประกอบ ได้แก่

ประวัติหมู่บ้าน

แผนที่ตั้ง

ลักษณะภูมิประเทศ (ภูมิอากาศ/ฤดูกาล)

ลักษณะของประชากร (อัตราความหนาแน่น/โครงสร้างประชากร)

ลักษณะการประกอบอาชีพของชุมชน (เกษตร/อุตสาหกรรม/รับจ้าง ฯลฯ)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของหมู่บ้าน

ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของหมู่บ้าน

ศิลปะ/วัฒนธรรม/ภูมิปัญญาของหมู่บ้าน

สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่บริการ

การคมนาคม (การเดินทางไปยังหมู่บ้าน)

ประเพณี/เทศกาลประจำปี

ทักษะ/ฝีมือ/แรงงานของหมู่บ้านอื่น ๆ

ข่าวสารเพื่อชีวิต ข่าวสารเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน

ความรู้ ได้แก่ ความรู้ด้านวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ/ผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์ความรู้ที่ชุมชนต้องการ เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน ความรู้ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ความรู้ข่าวสารจากภายนอก

หน้าที่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 1 กำหนดเป้าหมายของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนปฏิบัติการและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
- 2 ทำแผนที่จุดเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ามาเรียนรู้สามารถพบได้ง่าย
- 3 สร้างและบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการบริการความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความต้องการของประชาชน
- 4 พัฒนาคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการจัดการความรู้ในชุมชน และร่วมปฏิบัติกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การจัดการความรู้ของชุมชนเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
- 5 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลายทั้งเนื้อหาสาระ และรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถสนองตอบความต้องการของคนในชุมชนได้มากที่สุด
- 6 แสวงหารายได้หรือกองทุนสำหรับดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น รายได้จากผู้ที่มาศึกษาดูงาน รายได้จากการฝึกอบรมจากการขายสินค้าหรือของที่ระลึก หรือจากการให้บริการอื่น ๆ

บทที่ 3

แนวทางการดำเนินงาน
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงาน
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรณีพื้นที่ที่ไม่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
พื้นที่ที่มีจุดเรียนรู้ พื้นที่ที่มีศูนย์รวมความรู้ประจำหมู่บ้าน
และพื้นที่ที่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน
ของฝ่ายสนับสนุนในระดับต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. พื้นที่ที่ไม่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึงเป็นพื้นที่ที่ไม่เคยมีกิจกรรมด้านส่งเสริมการเรียนรู้เลยไม่เคยมีการสำรวจ
ปราชญ์ชาวบ้าน ไม่มีอาคาร แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าหมู่บ้านนี้จะไม่มีการปราชญ์ชาวบ้าน หรือ
ความรู้ของหมู่บ้านเพียงแต่ไม่เคยสำรวจมาก่อนเท่านั้นเป้าหมายในการดำเนินงานในพื้นที่
ประเภทนี้ ก็คือ การทำให้เกิดจุดเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การระบุได้ว่า คนเก่ง ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน
ในเรื่องต่าง ๆ อยู่ที่ใด ข้อมูลปัจจุบันที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้านเท่าที่มีอยู่นั้นอยู่ที่ใด
แล้วทำแผนที่แสดงจุดเรียนรู้แสดงไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมการพบปะของคนในหมู่บ้าน
อาจเป็นบ้านผู้ใหญ่บ้าน วัด โรงเรียน ศาลาประชาคม ฯลฯ และจัดทำป้ายแสดงจุดเรียนรู้ไว้
ที่บ้านของผู้ที่จะให้ความรู้ นั้น ๆ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- จัดเวทีประชาคม เผยแพร่ความคิด ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้
และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- สรรหาแกนนำ แต่งตั้งคณะทำงานของหมู่บ้าน สำรวจและจัดทำจุดเรียนรู้
- แกนนำเก็บข้อมูลคนเก่ง ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ในเรื่องต่าง ๆ
- แกนนำค้นหาผู้รู้ที่จะเล่าประวัติของหมู่บ้านได้
- จัดทำแผนที่จุดเรียนรู้

2. พื้นที่ที่มีจุดเรียนรู้

หมายถึง พื้นที่ที่ไม่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่สามารถระบุได้ว่าคนเก่ง ผู้รู้ ประชาชนชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ อยู่ที่ใด ข้อมูลเป็นปัจจุบันที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้านเท่าที่มีอยู่นั้นอยู่ที่ใด มีแผนที่แสดงจุดเรียนรู้แสดงไว้ในสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน อาจเป็นบ้านผู้ใหญ่บ้าน วัด โรงเรียน ศาลาประชาคม ฯลฯ และมีป้ายแสดงจุดเรียนรู้ไว้ ที่บ้านของผู้ที่สามารถจะให้ความรู้ นั้น ๆ ได้ เป้าหมาย คือ การทำให้เกิดศูนย์รวมความรู้ของหมู่บ้าน หมายถึง มีองค์ความรู้ประจำหมู่บ้าน จำแนกเป็นเรื่อง ๆ บันทึกประวัติหมู่บ้าน ลักษณะชาติพันธุ์ บันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน วิถีชีวิตชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน ข้อมูลหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ▶ จัดเวทีประชาคม เพื่อชี้แจงให้เห็นความสำคัญของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกำหนดหัวข้อความรู้ที่จำเป็นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน หาอาสาสมัครบันทึกความรู้ภูมิปัญญา
- ▶ อาสาสมัคร วางแผนปฏิบัติการจัดการความรู้ของชุมชน โดยการสืบค้น จัดเก็บบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น ประวัติหมู่บ้านและวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต ปรับข้อมูลสารสนเทศ เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช. ๒ ค. ทะเบียนผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ฯลฯ ให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งจัดการความรู้จุดเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นลายลักษณ์อักษร
- ▶ รวบรวมตามขั้นตอนต่าง ๆ นำเสนอให้ประชาคมตรวจสอบและรับรองความเที่ยงตรงของข้อมูล

3. พื้นที่ที่มีศูนย์รวมองค์ความรู้ของหมู่บ้าน

หมายถึง สถานที่ที่ยังไม่มีอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่มีแผนที่จุดเรียนรู้ องค์ความรู้ของหมู่บ้าน มีการจำแนกองค์ความรู้ และบันทึกเป็นเรื่อง ๆ มีการบันทึกประวัติของหมู่บ้านอย่างละเอียด ครอบคลุมลักษณะและชาติพันธุ์ มีการบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน วิถีชีวิตของชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน มีข้อมูลปัจจุบันของหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน เป้าหมาย คือ การทำให้เกิดศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง มีอาคารจัดแสดงองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ข้อมูล ข่าวสาร มีคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาหมู่บ้าน และมีการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- จัดเวทีประชาคม เพื่อรับรองความเที่ยงตรงขององค์ความรู้ภูมิปัญญา ประวัติหมู่บ้าน และข้อมูลชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการมีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเก็บรักษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ประวัติหมู่บ้าน และข้อมูลให้อยู่ในสถานที่ที่ประชาชนทุกคนในชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ได้ สรรพหาคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- จัดประชุมแกนนำ อาสาสมัครและคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อออกแบบ จัดตั้ง วางแผนปฏิบัติการ และดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในขั้นตอนนี้ต้องรู้ว่า จะใช้อาคารใดเป็นศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือจะก่อสร้างอาคารใหม่ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม
- สำรวจแหล่งงบประมาณ ศึกษาระเบียบการแหล่งงบประมาณ เขียนโครงการเสนอขอรับการสนับสนุน
- สร้าง/ปรับปรุงอาคาร การบรรจุข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ไว้ในอาคาร
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชน
- คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดระเบียบการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีประเด็นสำคัญ อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ การดูแลบำรุงรักษาอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะทำอย่างไร และหลักเกณฑ์การใช้อาคารจัดกิจกรรมจะต้องทำอย่างไร

4. พื้นที่ที่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึง สถานที่ที่มีอาคารจัดแสดงองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ มีคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาหมู่บ้าน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน แต่ยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เท่าใดนัก ไม่มีพัฒนาการความรู้ใหม่ ๆ ยังไม่มีการจัดระบบการจัดการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ดี

เป้าหมาย คือ

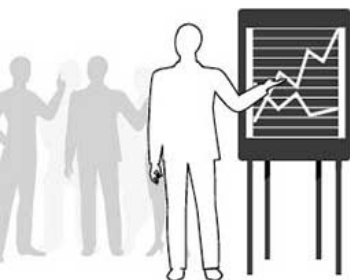
ทำให้เป็นศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสมบูรณ์แบบให้ได้ ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

1. อาคาร เป็นเอกเทศ แบ่งสัดส่วน ได้แก่ พื้นที่ทำงาน พื้นที่เก็บข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ พื้นที่ให้บริการความรู้ อินเทอร์เน็ตชุมชน และเว็บไซต์
2. ประชาชน มีการจัดทำทะเบียนประชาชนชาวบ้าน มีบทเรียนที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ประชาชนแสดงตนชัดเจน มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้
3. สารระ มีข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ครบถ้วน หลายรูปแบบ
4. กรรมการ มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง มีแผนการดำเนินงาน มีระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มีกติกาในการใช้บริการ
5. กิจกรรม มีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ครบวงจร มีกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ
6. รูปแบบกิจกรรม มีการจัดกิจกรรมแบบผสมผสานหลายๆ รูปแบบ เช่น มีส่วนจัดแสดงความรู้แบบถาวร แบบครั้งคราว มีการฝึกอบรม สัมมนาประชุม อภิปราย เสวนา ทศนศึกษา มีการเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

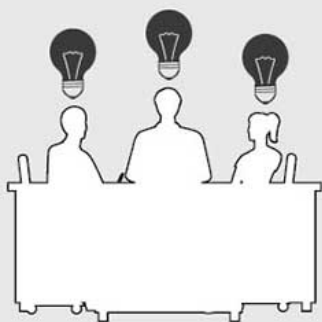
ขั้นตอนการดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สมบูรณ์แบบ (เชิงธุรกิจ)

จัดเวทีประชาคม ชี้ให้เห็นว่าความรู้เป็นประโยชน์ ต่อเมื่อมีการนำมาเรียนรู้ และใช้เป็นฐานในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์รอบด้านเพิ่มเติมอีกด้วย ดังนั้นต้องสำรวจว่า ความรู้ที่มีอยู่ในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพียงพอต่อการพัฒนาอาชีพ การแก้ปัญหาของครอบครัวและชุมชนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ถ้าไม่เพียงพอควรจะมีอะไรเพิ่มเติมอีก ควรจะมีการวิจัยชุมชนหรือไม่

จัดกิจกรรม สร้างองค์ความรู้ใหม่ของชุมชน อาจอยู่ในรูปการวิจัยและพัฒนากิจกรรมชุมชน ที่ได้มีการจดบันทึกเป็นความรู้ประจำหมู่บ้านไว้แล้ว หรือการรับรู้จากวิทยากรภายนอกชุมชน ในขั้นนี้ถือเป็นกิจกรรมทางเลือก

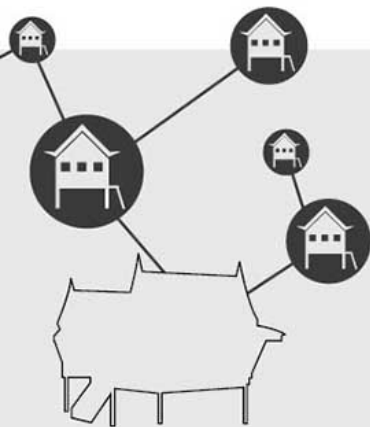
วางแผนเพิ่มค่างค์ความรู้ของชุมชน วางแผนธุรกิจของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาสาสมัคร แกนนำที่ร่วมกันพิจารณาความรู้ชุดใดของชุมชนเป็นที่ต้องการของชุมชนจะนำมาเพิ่มค่าให้เป็นสินค้าของชุมชนได้อย่างไรจะพิมพ์ออกมาจำหน่ายจะเปิดฝึกอบรมและเรียกเก็บค่าลงทะเบียน หรือวิธีอื่นตามความเหมาะสม

จัดทำปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในส่วนความรู้ภายในชุมชน ควรให้มีวิทยากรของชุมชน กำหนดตารางเวลาที่จะให้ความรู้ไว้ล่วงหน้า และในส่วนของความรู้ที่จะเพิ่มเติมจากภายนอก ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีตารางเวลาชัดเจน รวมทั้งการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ต้องมีการเก็บค่าลงทะเบียนจากบุคคลภายนอกชุมชน ที่ถือเป็นธุรกิจของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีกำหนดเวลาที่แน่นอนแล้วให้คณะกรรมการรวบรวมทำเป็นปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน ประกาศไว้ในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ทราบทั่วกัน

กำหนดระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอกชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นส่วนตัว และคนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินธุรกิจของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการฯ ควรกำหนดระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะเปิดบริการการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายนอกชุมชนในวันใด การขอเข้าอบรมหรือมาศึกษาดูงาน จะต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง ผู้มาอบรมหรือมาศึกษาดูงาน จะต้องปฏิบัติอย่างไรในหมู่บ้าน

เชื่อมโยงเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับตำบล หรือพัฒนาการอำเภอจัดในระดับอำเภอ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

แนวทางในการสนับสนุน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับกรม

- ▶ กำหนดนโยบาย กรอบแนวทางการดำเนินงานและจัดสรรงบประมาณ
- ▶ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานระดับกระทรวง
- ▶ ประสานความร่วมมือและนโยบายกับกระทรวง ให้จังหวัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณให้ชุมชน
ในการส่งเสริมสนับสนุนศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- ▶ ผลิตเอกสาร/คู่มือ/สื่อรูปแบบต่าง ๆ
- ▶ ประเมินผล วิจัยและพัฒนา
- ▶ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ระดับศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน

- ▶ ฝึกอบรมพัฒนาการด้านการสรรหาและส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชน
- ▶ สนับสนุนทางวิชาการ (การจัดการความรู้) แก่จังหวัดและอำเภอ
- ▶ สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ ศึกษา วิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ ติดตามประเมินผล 3 เดือน/ครั้ง

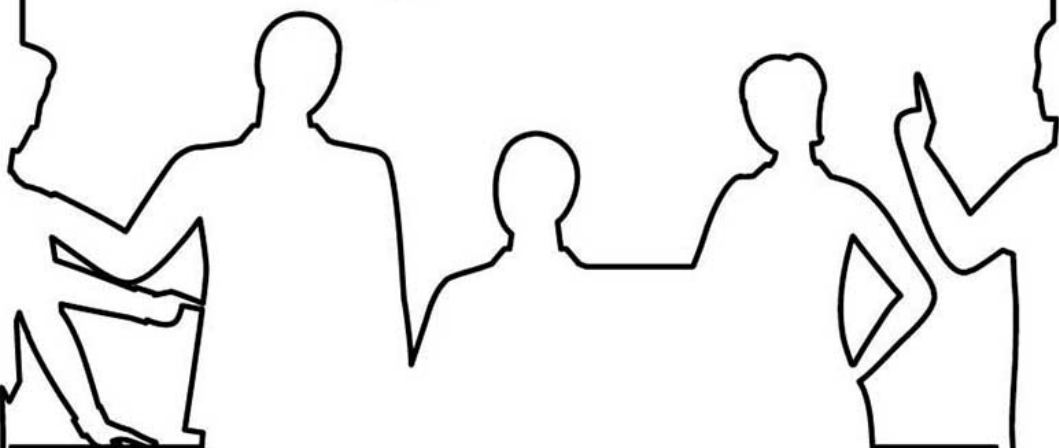
ระดับจังหวัด

- ▶ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่จังหวัด/อำเภอ และภาคีการพัฒนา
- ▶ ประสานความร่วมมือหน่วยงานระดับจังหวัด ในการสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ กำกับดูแลการปฏิบัติงานในพื้นที่
- ▶ นิเทศ ให้คำปรึกษา สนับสนุนด้านวิชาการ เอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ
- ▶ จัดระบบฐานข้อมูลศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ ติดตาม ประเมินผล ถอดบทเรียนและช่วยแก้ปัญหา
- ▶ รายงานผลการดำเนินงาน

ระดับอำเภอ

- ▶ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจพัฒนาร ภาธิการพัฒนาภาครัฐ
- ▶ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ นำกระบวนการจัดการความรู้ มาใช้ในการทำงาน และส่งเสริมให้พัฒนาร เป็นนักจัดการ ความรู้ชุมชน
- ▶ จัดทัศนศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ ฝึกอบรมแกนนำอาสาสมัครชุมชน และคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ▶ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

→ ประโยชน์จาก
ศูนย์เรียนรู้
และขับเคลื่อน
ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ←

ประชาชนได้อะไร

จากการส่งเสริม ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ทำให้ชุมชนเห็นศักยภาพของชุมชน รักชุมชน รักท้องถิ่น รู้จักตัวตนของตนเอง และภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และความเป็นชุมชนของตนเอง
2. กระตุ้นประชาชนให้ตื่นตัวในตัวเองในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
3. ได้พบปะ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
4. มีแหล่งเรียนรู้ รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ได้แนวทาง วิถีคิด นำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ
6. เกิดเครือข่ายการทำงานภายในชุมชนกับภาคีการพัฒนาภาครัฐ และเอกชน
7. มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่สนใจ สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนแผนชุมชน

อย่างไร

1. ขับเคลื่อนแผนชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนบทบาทของทีมงานแผนชุมชน
2. สนับสนุนข้อมูลที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช. 2 ค. ความรู้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
3. เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำแผนชุมชน
4. เป็นเวที/สถานที่จัดกิจกรรมตามแผนชุมชน การจัดทำแผนชุมชนและการดำเนินกิจกรรมตามแผนของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน

พัฒนากรมีบทบาทในการส่งเสริม ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อย่างไร

1. พัฒนากรเป็นนักจัดการความรู้ชุมชน ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม
2. ประชาสัมพันธ์และจัดเวทีประชาคม ให้ความรู้ แนวคิด หลักการแก่นำ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สนับสนุนการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ร่วมกันตรวจสอบและเรียนรู้ข้อมูลชุมชน จุดเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน
4. ศึกษาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าใจ อย่างละเอียด เพื่อร่วมกับชุมชนกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ค้นหาแกนนำ เพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และจัดการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน แก่แกนนำ
6. เป็นที่ปรึกษาในการทำความเข้าใจ การคัดเลือกกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้แนวทางด้านการดำเนินงานการบริหารศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวางแผน
7. ประสานเจ้าหน้าที่ภาคีการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานและ ปฏิบัติงานในลักษณะของทีมสนับสนุน
8. เขียนรายงานการพัฒนาหมู่บ้าน เสนอทิศทางการพัฒนาหมู่บ้านและนำเสนอต่อผู้บังคับ บัญชา
9. ร่วมจัดเวทีตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จปฐ. กชช. 2 ค. และข้อมูลอื่น ๆ ของชุมชน การคัดเลือกกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ ทำความเข้าใจแนวทางดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
10. สนับสนุนให้มีการจัดเวทีประชาคมของผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่ายและประชาชน อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับกลยุทธ์ 4 W. มีความสัมพันธ์กัน

อย่างไร

เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนมีแนวทางส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นศูนย์เรียนรู้รวมของชุมชนอย่างแท้จริงสามารถดึงดูดความสนใจให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการเกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างจริงจังชัดเจนเป็นรูปธรรมและทำให้พัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสมบูรณ์แบบ (เชิงธุรกิจ) ได้โดยใช้กลยุทธ์ 4 พ. ดังนี้

พที่ 1 การพัฒนาคน (People)

ด้วยกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยการใช้กระบวนการแผนชุมชนและศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในหลายรูปแบบ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน ที่มาเป็นคนละทำงานให้เรียนรู้วิธีการจัดการความรู้ในชุมชน การนำเสนอหรือสื่อสารความรู้ของชุมชนไปสู่คนในและคนนอกด้วยวิธีต่าง ๆ ผลงานที่ดำเนินการเสร็จแล้วจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ที่มาเรียนรู้ เพราะเป็นแหล่งความรู้ของชุมชน

พที่ 2 การพัฒนาพื้นที่ (Place)

ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความตระหนักให้ประชาชนรักและหวงแหนชุมชนของตน ต้องสร้างให้หมู่บ้านและชุมชน เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มีพลัง มีความอบอุ่น น่าอยู่ สิ่งแวดล้อมดี และมีความปลอดภัยในทุกด้านแม้ว่าการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจทำได้ทั้งหมู่บ้านและบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงใช้กลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่ สนับสนุน กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานโดยเอาชุมชนเป็นที่ตั้ง ดำเนินการโดยชุมชน ด้วยพลังของชุมชน แสดงให้เห็นภาพรวมของชุมชน และเป็นสมบัติของชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาได้โดยชุมชน

Part 3 การพัฒนาแหล่งรายได้ของชุมชน (Product)

สนับสนุนให้ชุมชน ได้สังเกตเห็นศักยภาพหรือความเก่ง ความโดดเด่นที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด เพื่อเพิ่มมูลค่าหรือสามารถก่อรายได้แก่ประชาชนและชุมชนได้ การดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการค้นหาภูมิปัญญาเอกลักษณ์ของชุมชน อันเป็นกระบวนการที่สำคัญในการกำหนดจุดขาย (Market Position) ของชุมชน นอกจากนี้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบที่หลากหลาย มีลักษณะเฉพาะเป็นของชุมชน เท่ากับเป็นการสร้าง Product (ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเนื้อหาความรู้) ที่เป็นแบบฉบับของชุมชนเอง อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นประจักษ์ถึง “ตัวตน” ของชุมชนนั้นอย่างป็นรูปธรรมอีกด้วย และพัฒนาตัวตนของชุมชน ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้ เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชนของชุมชนอย่างยั่งยืนสืบไป

Part 4 การพัฒนาแผนชุมชน (Planning)

วางระบบการทำงานให้เชื่อมโยงและบูรณาการอย่างแท้จริง โดยใช้แผนชุมชน และจะต้องมีการประสานแผนและนโยบายทุกระดับการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนกลยุทธ์การจัดทำแผนชุมชนในช่วงก่อนดำเนินการโดยคณะทำงานฯ ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ และส่งเสริมให้คณะกรรมการใช้แผนชุมชนเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ เมื่อมีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้น จะใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาแผนชุมชนได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาชุมชน

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้กระบวนการพัฒนาชุมชน 5 ขั้นตอน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนได้ ดังนี้

1. การศึกษาชุมชน หมายถึง

การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ความจริงในข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ปัญหา และความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไป

2. การวิเคราะห์ชุมชน โดยแบ่งประเภทของปัญหาตามด้านดังนี้

- ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน ผลิตผลราคาต่ำ
- ปัญหาด้านสังคม เช่น การเพิ่มประชากร ด้อยการศึกษา
- ปัญหาด้านวัฒนธรรม เช่น วัตถุนิยม
- ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง เช่น การซื้อสิทธิ์ขายเสียง การไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มพันธมิตร
- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย การสร้างเขื่อน เป็นต้น

3. การวางแผนหรือการวางโครงการในงานพัฒนาชุมชน

หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ ในการดำเนินการบริหาร และกำหนดวิธีทางสำหรับปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการลำดับความคิดในการดำเนินงานที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน ว่าควรจะทำอะไร เมื่อไร ใครเป็นผู้ทำ ทำที่ไหน ทำไมจึงเลือกวิธีดำเนินงานเช่นนั้น ตลอดจนการฝึกอบรมให้ประชาชนได้เข้าใจวิธีการจัดสรรมอบหมายงานให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบบทบาท และหน้าที่ของแต่ละคนแต่ละกลุ่ม ทั้งยังเป็นการคาดการณ์ว่าในอนาคตควรจะทำเนิงานอย่างไรได้อีกด้วย

4. การดำเนินการ

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ลงมือดำเนินการพัฒนาชุมชนในภาคปฏิบัติการ และมีการกิจที่สำคัญอีก 2 ประการคือ

4.1 การบริหารโครงการให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- จัดให้มีการอำนวยการสั่งการ และแบ่งงานให้เป็นสัดส่วน
- แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจต่อกันอย่างชัดเจน
- กำหนดวิธีการประสานงาน
- กำหนดวิธีการตรวจสอบและควบคุมงาน
- ตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ เพื่อการปรับปรุงส่วนที่ไม่เป็นไปตามแผนและโครงการ

4.2 การควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้น นอกจากการจัดให้มีการบริหารโครงการแล้ว ยังต้องมีการควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนโครงการอีกด้วย การดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5. การประเมินผลงาน

เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการควบคุมการปฏิบัติงาน ให้สามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่วางไว้หรือเป็นวิธีการสำหรับตัดสินว่ากิจการดำเนินไปด้วยความเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด และจะต้องดำเนินการต่อไปอีกมากน้อยเท่าไรจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการประเมินผลจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่ส่องให้ผู้ปฏิบัติงานได้มองเห็นถึงจุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินงานในทุก ๆ ขั้นตอนของโครงการ และยังสามารถใช้ในการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกทางหนึ่งด้วย ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาในชุมชนโดยใช้กระบวนการพัฒนาชุมชน ผ่านศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านฤกษ์อุดม หมู่ที่ 7 ตำบลลือ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจเจริญ

... ชุมชนแห่งนี้ในอดีตมีวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นแบบ

พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี

**ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามา
ทำให้วิถีชีวิตหลายอย่างของคนในชุมชนเปลี่ยนไป**

ชาวบ้านฤกษ์อุดมจึงเกิดความตระหนักว่า **ความเป็นมาของชุมชน**

ภูมิปัญญาจากผู้รู้และปราชญ์ชาวบ้าน

**ควรได้รับการดูแล การรักษา การสืบทอดภูมิปัญญา
และวัฒนธรรมเพื่อไม่ให้สูญหาย**

จากเหตุผลดังกล่าวผู้นำชุมชนจึงร่วมกับชาวบ้าน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เริ่มจากผู้นำชุมชน และคนในชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้เวทีประชาคมเพื่อค้นหาแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้คนเก่ง ภูมิปัญญา และปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน ...

ปัจจุบัน

ศูนย์เรียนรู้และขับ ๒ เคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุกษ์อุดม

ได้จัดแสดงข้อมูลทั่วไป แผนที่หมู่บ้าน และข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมหลากหลายที่อยู่ในศูนย์เรียนรู้ชุมชนและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ธนาคารข้าว ศูนย์ยาสมุนไพร กลุ่มสตรีทอผ้า กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง จึงเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสม เพราะเป็นศูนย์กลางที่คนในชุมชนได้พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นสถานที่เชื่อมโยงการทำงานของชุมชนทั้งบ้าน วัด โรงเรียน มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ให้นักเรียนมาเรียนรู้ในสิ่งที่ชุมชนมีตลอดจนเป็นจุดศึกษาดูงานของกลุ่ม องค์กร สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านทุกษ์อุดม

ให้ความสำคัญในการวางแผนติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินกิจกรรมแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชนและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการติดตามการดำเนินกิจกรรมแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์เรียนรู้ชุมชน และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนเพิ่มขึ้น

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการขับเคลื่อน สัมมาชีพในชุมชน

ปี 2560 กรมการพัฒนาชุมชน

ได้มีนโยบายสำคัญในการพัฒนาอาชีพครัวเรือน
เป้าหมายเพื่อให้คนในชุมชนได้รับการพัฒนาอาชีพ
โดยเน้นให้ผู้นำสัมมาชีพชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน
เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แะแนะนำ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน
พัฒนาอาชีพแก่ครัวเรือน โดยให้
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน

การพัฒนาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อให้สามารถเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน เป็นแหล่งข้อมูล
เป็นศูนย์รวมของปราชญ์/ผู้นำสัมมาชีพ และที่สำคัญเป็นสถานที่ในการเรียนรู้
การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอาชีพของปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ
ให้กับครัวเรือน

1. ทบทวนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมในเรื่อง คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักจัดการความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับใช้ในการเรียนรู้ เช่น สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้

2. จัดทำฐานข้อมูล ดำเนินการสำรวจข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ ทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านรวมถึงสภาพปัญหา ความต้องการด้านอาชีพของประชาชน เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลไว้ในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การจัดการความรู้ ดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้ของปราชญ์/ผู้นำสัมมาชีพ จัดเก็บไว้ในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการเรียนรู้ของประชาชน

4. สื่อ/นำเสนอข้อมูล ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ และองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. สถานที่ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือจุดเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสถานที่ในการดำเนินจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ เป็นผู้ถ่ายทอดให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายให้ความรู้ การศึกษาดูงาน และการสาธิตฝึกปฏิบัติจริง

6. ภาศึพัฒนา ประสานหน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กร ภาคเอกชน ในการใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสถานที่ในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน เช่น ใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประชุม การสาธิต การจัดมุมการเรียนรู้ด้านอาชีพ

7. ประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนาอาชีพ และด้านอื่น ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ที่ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทางไลน์ เว็บไซต์

การใช้ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน จะต้องมีความพร้อมทั้งในเรื่อง

- สถานที่
- คณะกรรมการบริหารศูนย์
- นักจัดการความรู้
- ตัวของปราชญ์/ผู้นำสัมมาชีพ
- การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา
- การประชาสัมพันธ์เพื่อการเผยแพร่และเชิญชวน
การเข้ามาใช้ศูนย์เรียนรู้ชุมชนในการส่งเสริม
และพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแหล่งรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ
มีการถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพให้แก่ครัวเรือน
เป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับประชาชน
เป็นเครื่องมือการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน
โดยปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำสัมมาชีพ
เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ (ชาวบ้านสอนชาวบ้าน)

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งเรียนรู้

- พิพิธภัณฑ์ชุมชน
- ปราชญ์ชาวบ้าน
- สื่อการเรียนรู้ (CD, เอกสาร)
- เว็บไซต์, ห้องสมุด
- ศูนย์เรียนรู้ชุมชน (กศน.)
- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
- ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
- ศูนย์วัฒนธรรมชุมชน
- ศูนย์เรียนรู้ผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ฯลฯ

เนื้อหาสาระ

ข้อมูล

- จปฐ., กชช 2 ค., ข้อมูลอื่นๆ
- ผลิตภัณฑ์ชุมชน/ท้องถิ่น
- อัตลักษณ์ชุมชน

สารสนเทศ

- สารสนเทศชุมชน
- ข่าวสารเพื่อชีวิต
- ข่าวสารเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน
- ฯลฯ

ความรู้

- ด้านวัฒนธรรม
- การประกอบอาชีพ
- องค์ความรู้ที่ชุมชนต้องการ
- ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
- ความรู้ข่าวสารจากภายนอก
- ประชาธิปไตย

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทบาทหน้าที่ ในการส่งเสริม

ศูนย์ศึกษา และ พัฒนาชุมชน

กรม

กำหนดนโยบาย
จัดสรรงบประมาณ
ผลิตเอกสาร
คู่มือพัฒนา
website

ประสานความร่วมมือ
และนำนโยบายกับ
กระทรวงให้ จว.
อปท. สนับสนุนงบฯ
ให้ชุมชนในการ
ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้
และขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ประสานความร่วมมือ
หน่วยงานระดับกรม

ประเมินผลวิจัยและ
พัฒนาเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์

ฝึกอบรมพัฒนากร
สร้างเครือข่าย
ศูนย์เรียนรู้และ
ขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ประเมินผล

ค้นหา
best practice

วิจัยและพัฒนา
จัดการความรู้

จังหวัด

ผลักดันนโยบาย
และความร่วมมือ
ระดับจังหวัด

กำกับดูแล
การปฏิบัติงาน
ของพื้นที่

นิเทศให้คำปรึกษา
พัฒนากร

ฝึกอบรมแกนนำ
อาสาสมัครชุมชน
กรรมการศูนย์เรียนรู้
และขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดระบบฐาน
ข้อมูลรายงาน

สร้างเครือข่าย
ศูนย์เรียนรู้และ
ขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อำเภอ

ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ

จัดทัศนศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ฝึกอบรมแกนนำอาสาสมัครชุมชนกรรมการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สร้างเครือข่ายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พัฒนาการ

จัดการความรู้

จัดประชาคม

สรรหาและทำงานร่วมกับแกนนำอาสาสมัครชุมชนกรรมการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขับเคลื่อนชุมชนในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประสานองค์กรท้องถิ่นความร่วมมือระดับปฏิบัติการ

รายงานความก้าวหน้า

ชุมชน

กำหนดเป้าหมายวางแผนปฏิบัติงาน

ทำแผนที่จุดเรียนรู้

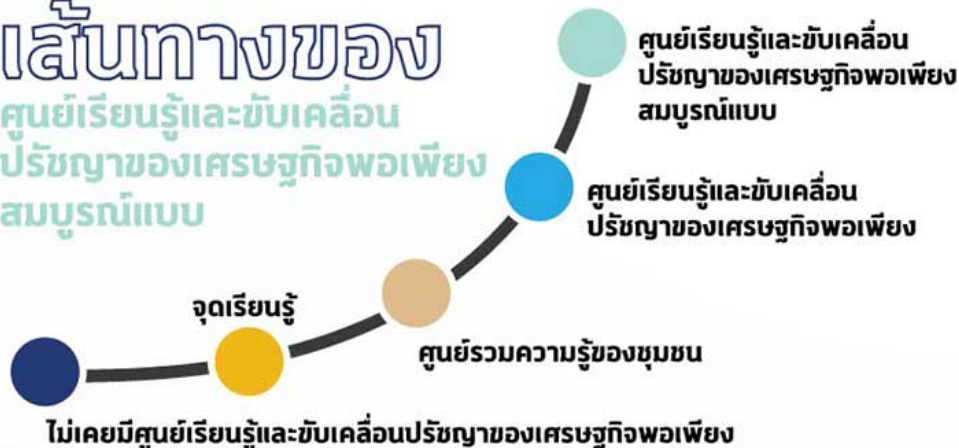
จัดการความรู้ของชุมชน

สร้างและบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

เส้นทางของ

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สมบูรณ์แบบ

สถานภาพ	องค์ประกอบ	กิจกรรมเพื่อการพัฒนา	การพัฒนาบุคลากร
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสมบูรณ์แบบ	อาคาร เป็นเอกเทศ แบ่งสัดส่วนพื้นที่ทำงาน พื้นที่เก็บข้อมูล ข่าวสารความรู้ พื้นที่บริการความรู้ และ Internet + website ปราชญ์ มีระเบียบ บทเรียน แสดงตนชัดเจน มีศักยภาพ ในการถ่ายทอดสาระ องค์กร มีกรรมการ มีวาระ ดำรงตำแหน่ง มีแผนงาน มีระเบียบกติกา กิจกรรม มีกิจกรรมจัดการความรู้ครบวงจร มีกิจกรรมจัดการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรม จัดแสดงถาวร จัดแสดงเป็น ครั้งคราว การฝึกอบรม การนำทัศนศึกษา การเสวนาอภิปราย การสัมมนา การเรียนทาง อิเลคทรอนิกส์ ฯลฯ	- เชื่อมโยงเครือข่ายกับ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอื่น - วางระเบียบการให้บริการ บุคลากรภายนอกชุมชน - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับก้าวน้ำภายในชุมชน - จัดทำปฏิทินกิจกรรม การเรียนรู้ - วางแผนเพิ่มค่า องค์ความรู้ของชุมชน (วางแผนธุรกิจของ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) - จัดกิจกรรมสร้างองค์ ความรู้ใหม่ของชุมชน - ประชาคม ค้นหาความ ต้องการความรู้ใหม่ เพื่อการเสริมสร้างความ เข้มแข็งของชุมชน และพัฒนาวิถีชีวิตของ ประชาชน	- ประชุมเชิงปฏิบัติ การเครือข่ายศูนย์ เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ฝึกอบรมวิทยากร ชุมชนด้านเทคนิค การบรรยายสรุป - ฝึกอบรมกรรมการ บริหาร ด้านการ บริหาร ศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเชิงธุรกิจ - ฝึกอบรม อาสาสมัครชุมชน ด้านการวิจัยและ พัฒนาความรู้

สถานภาพ	องค์ประกอบ	กิจกรรมเพื่อการพัฒนา	การพัฒนาบุคลากร
<p>ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีอาคารจัดแสดงองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ข้อมูลข่าวสารความรู้ - มีคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาหมู่บ้าน - มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคมรับรองความเที่ยงตรงของความรู้ ภูมิปัญญา ประเพณีหมู่บ้าน และข้อมูลปัจจุบัน ชี้แจงให้เห็นความจำเป็นของการมีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - สรรหาคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - สำรวจอาคารที่มีอยู่ในชุมชน หรือวางแผนก่อสร้างอาคารใหม่ หาแหล่งงบประมาณเสนอโครงการขอรับการสนับสนุน - จัดประชุมร่วม แกนนำอาสาสมัคร และคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - วางแผนปฏิบัติการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - วางระเบียบการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชน - บรรจุข้อมูลข่าวสาร ความรู้ จัดแสดงภายในอาคารศูนย์ - ประสานหน่วยงานต่าง ๆ นำบริการความรู้ให้ชุมชน และประสานความร่วมมือสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพของวิทยากรชุมชนในการจัดการเรียนรู้ - อบรมเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - “การวางแผนส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน” - นำคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทัศนศึกษาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สภาพภาพ	องค์ประกอบ	กิจกรรมเพื่อการพัฒนา	การพัฒนาบุคลากร
ศูนย์รวมความรู้ของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - มีองค์ความรู้ประจำหมู่บ้านจำแนกเป็นเรื่อง ๆ - มีบันทึกประวัติหมู่บ้านอย่างละเอียด ครอบคลุมอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน วิถีชีวิตของชุมชนในอดีตถึงปัจจุบัน - มีข้อมูลปัจจุบันของหมู่บ้านที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับข้อมูลสารสนเทศ กชช 2 ค. จปฐ. ทะเบียน ผู้นำกลุ่ม องค์กร กองทุน ฯลฯ ให้เป็นปัจจุบัน - สืบค้น บันทึก ประวัติ หมู่บ้าน และวิถีชีวิตของชุมชนในอดีต - รวบรวมบันทึกภูมิปัญญาของหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมอาสาสมัครด้านการสรุปทเรียนและบันทึกภูมิปัญญา - อบรมแกนนำชุมชนด้านการจัดการความรู้
จุดเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีคนเก่ง ผู้รู้ ปรากฏชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ - มีคนเก่าคนแก่ ที่จดจำและบอกเล่าประวัติหมู่บ้านได้ - มีแผนที่จุดเรียนรู้ของหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคม กำหนดหัวข้อความรู้ที่จำเป็นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน - หาอาสาสมัครบันทึกความรู้ภูมิปัญญา วางแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดการความรู้ของชุมชนทำแผนที่ความรู้ของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมเชิงปฏิบัติการแกนนำชุมชน “การค้นหาผู้รู้และภูมิปัญญาของชุมชน” - อบรมพัฒนากร “การสรรหาและการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชน”
ไม่มีศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	—	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดเป้าหมาย วางแผนปฏิบัติการ - ประชาคมแพร่ความคิด สรรหาแกนนำ เก็บข้อมูล 	—

กระบวนการขับเคลื่อน

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สมบูรณ์แบบ

เป้าหมาย
76 จังหวัด

- สร้างเครือข่าย
- บริหารเชิงธุรกิจ

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์รวมความรู้ของชุมชน

จุดเรียนรู้

ไม่เคยมีศูนย์เรียนรู้
และขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง

อาคาร

เป็นเอกเทศ แบ่งสัดส่วน : พื้นที่ทำงาน
พื้นที่เก็บข้อมูลข่าวสารความรู้
พื้นที่บริการความรู้ และ
Internet ชุมชน + webservice

ปราชญ์

มีทะเบียน บทเรียน แสดงตนชัดเจน
มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้

สาระ

มีข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ครบถ้วน
หลายรูปแบบ

องค์กร

มีกรรมการ มีวาระดำรงตำแหน่ง
มีแผนงาน มีระเบียบกติกา

กิจกรรม

มีกิจกรรมจัดการความรู้ครบวงจร
มีกิจกรรมจัดการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม

จัดแสดงถาวร จัดแสดงเป็นครั้งคราว
การฝึกอบรม การนำทัศนศึกษา
การเสวนา อภิปรายสัมมนา
การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

MODEL

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคต

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นสถานที่พบปะของประชาชนในชุมชน

สร้างพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
ในครอบครัว ชุมชน และการประกอบอาชีพของชุมชนด้วย

ภาคเศรษฐกิจ

- ด้านการประกอบอาชีพ
(ก.เกษตรและสหกรณ์, พช.)
- ด้านการเข้าถึงแหล่งทุน
(ธ.ออมสิน, ธกส.)
- ด้านการตลาด
(ก.พาณิชย์ฯ, พช.)
- ด้านการพัฒนาคุณภาพ
ผลิตภัณฑ์
(ก.อุตสาหกรรม, พช.)

ภาคสังคม

- การประหยัดพลังงาน
(ก.พลังงาน)
- การป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย (ปภ.)
- สาธารณสุขของชุมชน
(ก.สาธารณสุข)
- การใช้ประโยชน์ในที่ดิน
สาธารณะ (กรมที่ดิน)
- คุณภาพดิน (ก.พัฒนาที่ดิน)
- การพัฒนาสังคมของชุมชน
(ก.พัฒนาสังคมฯ)
- ข้อมูลชุมชน (พช.)
- การให้การศึกษา (ศธ.)

ภาคการเมืองการปกครอง

- การเผยแพร่ความรู้
ด้านประชาธิปไตย
(กรรมการปกครอง)
- การปกครองท้องถิ่น/ท้องที่
(สถ., ปกครอง)

ตัวอย่าง
การดำเนินงาน
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หนองสามพราน

หมู่ที่ 9 บ้านหนองสามพราน
ตำบลวังดั่ง อำเภอเมืองกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี

ความเป็นมา ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หนองสามพราน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยมีการเริ่มต้นโครงการขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ผู้ใหญ่ พิเชฐ เจริญพร นำแนวคิดเข้าเวทีประชุมประชาคมของหมู่บ้านเผยแพร่ความคิด โน้มน้าวสร้างการยอมรับ และชี้ให้เห็นความสำคัญการดำเนินการตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้พื้นที่ส่วนตัวสร้างแหล่งเรียนรู้ จัดเก็บองค์ความรู้ ประวัติชุมชน และภูมิปัญญาของชุมชนอย่างเป็นระบบ การแสดงข้อมูลข่าวสารของชุมชนให้ได้เรียนรู้กันอย่างทั่วถึงรวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สม่ำเสมอ ให้บริการแก่ประชาชนในหมู่บ้านและคณะต่าง ๆ ที่เดินทางเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะสังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน

โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราน

คณะกรรมการบริหารโครงสร้างของศูนย์เรียนรู้และ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. นายพิเชฐ	เจริญพร	ตำแหน่งประธานศูนย์เรียนรู้
วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้
2. นายธีรพงษ์	วุฒิสิริ	ตำแหน่งรองประธานศูนย์เรียนรู้
3. นายบัณฑิตย์	จงปัก	ตำแหน่ง วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้
4. นายเสวก	นักร้อง	ตำแหน่ง วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้
5. นายธีระพงษ์	เกิดไพบูลย์	ตำแหน่งเลขานุการ
6. นายสมพงษ์	รินจิตร	ตำแหน่งประสานงาน
7. นายประเวช	สุนทรวิภาต	ตำแหน่งบริการ

มีหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการดำเนินงานโครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างจุดเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริม กิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการของสมาชิก ปกป้องคณะกรรมการบริหาร ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองสามพราน

ได้แก่ ภาคีการพัฒนาภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน เกษตร สาธารณสุข การศึกษานอกโรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการบริหารจัดการ

คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราน ร่วมกับที่ปรึกษา ได้กำหนดแผนงานเป็นกรอบใหญ่ ๆ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านองค์กร เช่น โครงการก่อสร้างที่พัก
2. ด้านการจัดการความรู้ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นที่รวมข้อมูล ข่าวสาร สาระความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยส่งเสริมการใช้ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ เป็นที่อบรม เข้าค่ายเยาวชน ประชุมกลุ่มของหมู่บ้านและหน่วยงานต่าง ๆ จัดสัทธิ การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ตามที่ชุมชนต้องการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่กลุ่มเยาวชน
4. ด้านการพัฒนาวิทยากร เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้วิทยากร เข้ารับการฝึกอบรมความรู้ในด้านที่วิทยากรสนใจ
5. ด้านแหล่งทุน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อนำมาพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองสามพราน มีการเชื่อมโยง เครือข่ายศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ เช่น เกษตรจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน สถานศึกษา หน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น ภาคเอกชน บริษัทเจียไต๋ เป็นต้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราน
มีสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ เป็นเอกเทศ สามารถให้บริการได้ทุกวัน
ศูนย์เรียนรู้ฯ เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 9.00- 20.00 น.
การขอใช้ศูนย์เรียนรู้ฯ บุคคลภายนอกแจ้งต่อประธานศูนย์
โดยแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 2 - 3 วัน
ค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้
ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ ท่านละ 130 บาท
โดยมีอาหารว่าง และอาหารกลางวันบริการ

กิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราณ

อาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราณ ภายในเนื้อที่ 20 ไร่ มีอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้สำหรับประชุม แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งเป็นสถานที่รวมข้อมูล ข่าวสารด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1** ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูล กชช. 2 ค. ซึ่งเป็นข้อมูลของ หมู่บ้านและครัวเรือน เพื่อแสดงให้ครัวเรือนเห็นว่า ครัวเรือน/หมู่บ้าน ยังมีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องดำเนินการแก้ไข และการนำข้อมูล ไปประกอบการจัดทำแผนชุมชน
- 2** แผนชุมชน เป็นข้อมูล กิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนา ซึ่งจะจัดเก็บไว้ที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและ นำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์
- 3** การให้บริการ การศึกษาเอกสาร หนังสือ ภายในอาคารศูนย์เรียนรู้และ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้จัดให้มีหนังสือต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้

ฐานการเรียนรู้

สระเลี้ยงปลา

มีเนื้อที่ 3 ไร่ โดยเลี้ยงปลาน้ำจืด
หลากหลายพันธุ์ เช่น
ปลากดคัง
ปลากดเหลือง
ปลาช่อน

ฐานเรียนรู้

การเลี้ยงหมูและ การคัดเลือกพันธุ์หมู

การเลี้ยงหมูและคัดเลือกพันธุ์หมูเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน
ส่งเสริมการเลี้ยงหมูในหมู่บ้าน สร้างอาชีพให้กับชุมชน

ฐานการเรียนรู้ เลี้ยงไก่ดำ

ฐานการเรียนรู้ ก๊าซชีวภาพ

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ เกษตร ผสมผสาน

กิจกรรมเรียนรู้ในหมู่บ้าน

คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพรานได้สำรวจข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านของหมู่บ้าน ซึ่งจากผลการสำรวจ บ้านหนองสามพราน มีปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ศึกษา ถ่ายทอด นำสู่การขยายผลให้ประชาชนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงมาศึกษานำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน กิจกรรมเรียนรู้ชุมชนหรือฐานการเรียนรู้ มีดังนี้

ฐานการเรียนรู้ กลุ่มไม้รวก-ไม้ไผ่

สถานที่ตั้งจุดเรียนรู้ บ้านเลขที่ 267 หมู่ที่ 9 ตำบลวังดัง
อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ให้ความรู้ นายธีรพงศ์ วุฒิสิริ

ไม้รวกไม้ไผ่เป็นพืชที่มีอยู่มากในจังหวัดกาญจนบุรี และในพื้นที่ตำบลวังดัง มีทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและปลูกไว้ตามบ้านเรือนท้องไร่ปลายนา ไม้รวกไม้ไผ่ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับการดำรงชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณไม่ว่าจะเป็น การปลูกสร้างบ้านเรือน ทำที่นั้งที่นอน สานตะกร้าสานแข่งของใช้ในครัวเรือนต่าง ๆ ไม่ว่าจะทำไว้ใช้เองหรือนำไปขายสร้างรายได้ให้กับชุมชนมาช้านานจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลวังดัง ถือว่าเป็นแหล่งไม้รวกชั้นดีมีผิวมันสวยและเนื้อแข็ง จึงเกิดโรงงานอบตัดไม้รวกขึ้นเมื่อ 30 กว่าปีแล้ว โดยการนำไม้รวกสดมาตัดให้ได้ ตามขนาด แล้วนำมาล้างให้สะอาด ตากแดดไว้ประมาณ 2-3 วัน จากนั้นจึงนำมา เข้าเตาอบให้ร้อนแล้วตัดให้ตรง นำไปตากแดดให้แห้งอีกครั้ง จึงเก็บนำไปคัดตาม ขนาดมัดเป็นมัดส่งไปขายยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่มีราคาที่ถูกมาก ต่อมา สมาชิกในกลุ่มมีความคิดที่จะเพิ่มคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด จึงนำไม้รวกมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ไม้ร้อยีด, โคมตะเกียงสนาม, เชิงเทียนไม้ไผ่(กลั่นตะไคร้หอม) ออกจำหน่ายตามสวนจตุจักร จนสินค้าได้รับการตอบรับจากลูกค้าด้วยดีเสมอมาจนถึงปัจจุบัน

ฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ

สถานที่ตั้งจุดเรียนรู้ บ้านนายเสวก นักร้อง บ้านเลขที่ 321 หมู่ที่ 9 ตำบลวังดั่ง
อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การทำปุ๋ยหมัก การทำปุ๋ยแห้งจากมูลสัตว์ น้ำหมักชีวภาพ ทำน้ำส้มควันไม้ นำน้ำ
ที่ได้จากควันไม้ไปฉีดพ่น สำหรับฆ่าแมลง ลดการใช้สารเคมี
ลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตร และ
เป็นการเพิ่มแร่ธาตุให้กับพืชไร่

ฐานเรียนรู้ สหกรณ์โคนม

สถานที่ตั้งจุดเรียนรู้
นายบัณฑิต จองปึก
บ้านเลขที่ 165 หมู่ที่ 9 ตำบลวังดั่ง
อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

เป็นจุดเรียนรู้วิธีการเลี้ยงโคนม
และการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนม
ให้ความรู้ด้านการเลี้ยง และการรักษาโรคแก่
โคนม ตลอดจนการรับซื้อน้ำนม

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองสามพราณ

เป็นสถานที่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูล
ที่ต้องการสื่อถึงคนในชุมชนและคนนอกชุมชน
ถึงความสำเร็จในการน้อมนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
การสืบทอดภูมิปัญญา สร้างโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาอาชีพ
ให้กับชุมชนและบุคคลภายนอก

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

หมู่ที่ 5 บ้านแม่ทัง
ตำบลหางดง อำเภอฮอด
จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมา

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ทัง จัดตั้งขึ้นตามงบประมาณของกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ.2553 ตั้งอยู่ใน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี 2553 มีการดำเนินงานส่งเสริมด้านการ พัฒนาอาชีพตามฐานการเรียนรู้ จำนวน 11 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ การปลูกผัก สวนครัว โรงเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลาตุกในบ่อซีเมนต์ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การทำปุ๋ยอัดเม็ด การผลิตข้าวกลอง การปลูกมะนาวนอกฤดู การทำน้ำดื่ม

มีคณะกรรมการบริการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนชุมชนด้านต่าง ๆ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านแม่ทัง ร่วมขับเคลื่อน ศูนย์การดำเนินงานของศูนย์ให้ประสบความสำเร็จ

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ทัง เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนของตำบลหางดง มีประชาชนในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน มาศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง

ภารกิจสำคัญของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่ทัง

จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ
ประชาชนในชุมชน เป็นศูนย์กลางการรวมของข้อมูล จปฐ. กชช 2ค. แหล่งน้ำ
กลุ่มอาชีพ ชาวสาร สารความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เท่าทันสถานการณ์ รวบรวม
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ที่มีอยู่
กระจายกระจายในชุมชน มาจัดการให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม
อีกทั้งเป็นศูนย์ประสานและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ภาคประชาชน
ได้แก่ ผู้นำ กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย ภาคเอกชน และภาคการพัฒนาภาครัฐ

กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

1. นายสุทิน	พงษ์ทิพย์ธา	ประธาน
2. นายปริญญา	จ๊ะเขี้ยว	รองประธาน
3. นายบุญเชิด	แก้วยศ	เลขานุการ
4. นางสุภาพ	อาชะนี	เหรัญญิก
5. นางก้านแก้ว	ปัญญา	ประชาสัมพันธ์
6. นายจม	ชัยทะนัน	ประชาสัมพันธ์
7. นายประทีป	เตจ๊ะโป๊ะ	กรรมการ
8. นายอินทรีย์	คำวงศ์ษา	กรรมการ
9. นายพงศธร	ยุ่นประยงค์	กรรมการ
10. นายวุฒิพัฒน์	คำสม	กรรมการ
11. นางมาลัย	อินทวงษ์	กรรมการ
12. นางศรีมา	แก้วชุม	กรรมการ
13. นางอัมพร	ระวิวัฒน์	กรรมการ

มีหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างจุดเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการของสมาชิก

ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

เป็นภาคีการพัฒนาภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน เกษตร การศึกษา นอกโรงเรียน วัดแม่ทัง โรงเรียนบ้านแม่ทัง ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฮอด และองค์การบริหารส่วนตำบลหางดง เครือข่ายศูนย์เรียนรู้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ชุมชน กับหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน เกษตร การศึกษานอกโรงเรียน วัดแม่ทัง โรงเรียนบ้านแม่ทัง ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฮอด และองค์การบริหารส่วนตำบลหางดง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่เป็นต้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

อาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง ภายในเนื้อที่ 14 ไร่ มีอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้สำหรับประชุม แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งเป็นสถานที่รวมข้อมูล ข่าวสารด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1** ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูล กชช. 2ค. ซึ่งเป็นข้อมูลของหมู่บ้านและครัวเรือน เพื่อแสดงให้เห็นให้ครัวเรือนเห็นว่า ครัวเรือน/หมู่บ้าน ยังมีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องดำเนินการแก้ไข และการนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนชุมชน
- 2** แผนชุมชน เป็นข้อมูล กิจกรรม/โครงการของหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนา ซึ่งจะจัดเก็บไว้ที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์
- 3** การให้บริการ การศึกษาเอกสาร หนังสือ ภายในอาคารศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดให้มีหนังสือต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้

สถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแม่ทัง

มีสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเอกเทศ สามารถให้บริการได้ทุกวัน
ตั้งอยู่เลขที่ 463 ม.5 ต.หางดง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่
ศูนย์เรียนรู้ชุมชน เปิดทำการทุกวัน
ตั้งแต่เวลา 9.00 น ถึง เวลา 20.00 น

การใช้

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บุคคลภายนอกแจ้งต่อประธานศูนย์
โดยแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 2 - 3 วัน

กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

จัดตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2541
ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 150 คน
เงินทุน 1,567,270 บาท

เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับสมาชิกกลุ่มฯ ในหมู่บ้านยืมไปประกอบอาชีพ มีการออมทุกวัน 5 ของเดือน มีการปันผลให้สมาชิก ถ้าสมาชิกกลุ่มเข้าโรงพยาบาล ได้คืนละ 100 บาท ช่วยสนับสนุนกิจกรรมปลูกป่า ทำแนวกันไฟทำฝายแม่ัว (โดดเด่นด้านการบริหารจัดการฯ)

สหกรณ์

เพื่อการผลิตและแปรรูป การเกษตรแม่ถัง จำกัด

ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 100 คน

จัดตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเรื่องการปลูกกล้วย และหาช่องทางในการจัดจำหน่ายให้แก่สมาชิก รวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยการแปรรูปในช่วงที่ผลผลิต (สด) ราคาตกต่ำ (โดดเด่นด้านการบริหารจัดการ การตลาด)

กลุ่มเลี้ยงปลา

จัดตั้งเมื่อ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2560
ปัจจุบันมีสมาชิก 40 คน

มีการเลี้ยงปลาเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน
เมื่อขายจะนำผลกำไรแบ่งให้สมาชิกในกลุ่ม และขายให้กับสมาชิกในราคาที่ถูก
สนับสนุนปลาเพื่อเป็นอาหารในกิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์

โรงน้ำดื่ม ฟ้าใส

จัดตั้งเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 166 ครัวเรือน
มีเงินทุน 297,550 บาท

ได้รับการจัดตั้งขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยสำนักงานเกษตร
อำเภอฮอด ในปี พ.ศ. 2551 และมีการลงทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน
อย่างต่อเนื่องเป็นประจำในทุก ๆ ปี มีการจัดสรรกำไรแก่
สมาชิกที่นอนโรงพยาบาล ปีละ 500 บาท ถ้าสมาชิกเสียชีวิตให้ 1,000 บาท
ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน

(โดดเด่นด้านการบริหารจัดการการจำหน่ายน้ำดื่มที่ครอบคลุมพื้นที่
ส่วนใหญ่ของอำเภอฮอด สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มฯ ได้อย่างต่อเนื่อง)

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงสี ผลิตข้าวกล้อง

จัดตั้งเมื่อ มกราคม พ.ศ. 2550
ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 36 คน
มีเงินทุน 6,000 บาท

มีการผลิตข้าวกล้องขายตามร้านค้าชุมชนที่อยู่ในหมู่บ้าน
(โดดเด่นด้านการบริหารจัดการ ขบวนการผลิตแปรรูปข้าวกล้อง)

กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

การทำน้ายาเอนกประสงค์

จัดตั้งเมื่อ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548

มีเงินทุน 20,600 บาท

ปัจจุบันมีสมาชิก 71 คน

มีการทำน้ายาล้างจานขาย ถ้ามีงานในหมู่บ้านที่เป็นงานสาธารณะประโยชน์
ทางกลุ่มจะช่วยสนับสนุนน้ายาล้างจานฟรี
สามารถเป็นวิทยากรสอนการทำน้ายาเอนกประสงค์ให้แก่ผู้สนใจได้

ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

จัดตั้งเมื่อ มกราคม พ.ศ. 2553

มีเงินทุน 15,000 บาท

ปัจจุบันมีสมาชิก 53 คน

มีการทำปุ๋ยหมักให้กับสมาชิกเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต
สามารถเรียนรู้วิธีการ ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักได้ในฐานเรียนรู้

ป่าชุมชน

ศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติป่าชุมชน

มีการทำกิจกรรมอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ
 การปลูกป่า การทำฝายดักตะกอน ทำแนวกันไฟ
 เป็นแบบดำเนินการทำฝายพระราชรัฐ (ฝายชะลอน้ำ)
 ให้แก่ผู้ที่สนใจเรียนรู้การทำฝายดักตะกอน

ฐานเรียนรู้ การเพาะเห็ดนางฟ้า

โรงเลี้ยงไก่พื้นเมือง

(ตามโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน)

การเผาถ่าน

เอน้ำส้มควันไม้ไล่แมลง

เป็นฐานเรียนรู้ด้านการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการทำน้ำส้มควันไม้เพื่อไล่แมลงศัตรูพืช
สามารถรวมกลุ่มช่วยกันทำหรือทำใช้เองที่บ้าน
เหลือใช้ก็แบ่งปันและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่กลุ่ม/ครัวเรือนได้

จากการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของทั้ง 2 แห่ง จะเห็นได้ว่า

มีกระบวนการในการดำเนินการโดยเริ่มจากคนในชุมชนมีความต้องการให้เกิดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันเพื่อเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน จึงร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น มีการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามโครงสร้างเพื่อเข้ามาช่วยบริหารจัดการในการดำเนินงาน และ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีต่าง ๆ รวมทั้งมีการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน เช่น มีฐานกิจกรรมส่งเสริมอาชีพมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่เป็นที่ต้องการของคนในชุมชนและยังเป็นสถานที่ดูงานให้แก่ชุมชนใกล้เคียงหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน

ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จ

เกิดจากความร่วมมือกันของคนในชุมชน
โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ซึ่งสถานที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเอกเทศ
สามารถเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการสร้างอาชีพและรายได้ ให้แก่คนในชุมชนอย่างแท้จริง
ทำให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ของการมี
ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
และช่วยกันขับเคลื่อนก่อให้เกิดความยั่งยืน
เป็นศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีชีวิต

ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับกลยุทธ์ 4 พ. มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

พ.ร.บ. 1

การ

พัฒนาคน People

การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในหลายรูปแบบ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนที่มาเป็นคณะทำงานให้เรียนรู้วิธีการจัดการความรู้ในชุมชน การนำเสนอ หรือสื่อสารความรู้ของชุมชนไปสู่คนในและคนนอกด้วยวิธีต่าง ๆ ผลงานที่ดำเนินการเสร็จแล้วจะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ที่มาเรียนรู้เพราะเป็น แหล่งความรู้ของชุมชน

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

91

พ.ก. 2

การ พัฒนาพื้นที่ Place

ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและสร้างความตระหนักให้ประชาชน รักและหวงแหนชุมชนของตน ต้องสร้างให้หมู่บ้านและชุมชน เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มีพลัง มีความอบอุ่น น่าอยู่ สิ่งแวดล้อมดี และมีความปลอดภัยในทุกด้าน การดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจทำได้ทั้งหมู่บ้านและบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงใช้กลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่ สนับสนุน กล่าวคือเป็นการดำเนินงานโดยเอาชุมชนเป็นที่ตั้ง ดำเนินการโดยชุมชน ด้วยพลังของชุมชน แสดงให้เห็นภาพรวมของชุมชน และเป็นสมบัติของชุมชน สามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาได้โดยชุมชน

คู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

93

พ.ก. 3

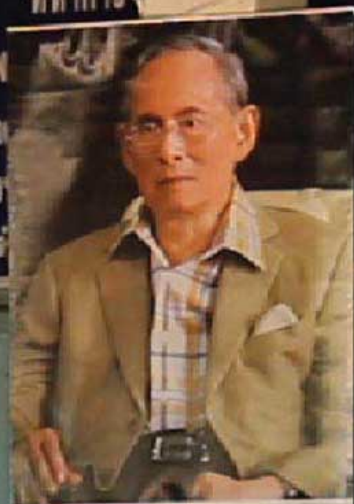
การพัฒนา แหล่งรายได้ของชุมชน Product

สนับสนุนให้ชุมชน ได้เล็งเห็นศักยภาพหรือความเก่ง ความโดดเด่นที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอด เพื่อเพิ่มมูลค่าหรือสามารถก่อรายได้แก่ประชาชนและชุมชนได้ การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการค้นหาภูมิปัญญาเอกลักษณ์ของชุมชน อันเป็นกระบวนการที่สำคัญในการกำหนดจุดขาย (Market Position) ของชุมชน นอกจากนี้ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบที่หลากหลาย มีลักษณะเฉพาะเป็นของชุมชน เท่ากับเป็นการสร้าง Product (ศูนย์เรียนรู้ชุมชนและเนื้อหาความรู้) ที่เป็นแบบฉบับของชุมชนเอง อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นประจักษ์ถึง “ตัวตน” ของชุมชนนั้นอย่างเป็น

รูปธรรมอีกด้วย และพัฒนาตัวตนของชุมชน ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้ เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชนของชุมชนอย่างยั่งยืนสืบไป

ที่ทำการ
กลุ่มออมทรัพย์
หมู่ที่ 1 ตำบลนา
จัด
สนับสนุนโดย

สภามหาวิทยาลัย						
วัน	1	2	3	4	5	6
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

พ.ท. 4

การพัฒนา แผนชุมชน Planning

การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุน กลยุทธ์การจัดทำแผนชุมชนในช่วงก่อนดำเนินการ และส่งเสริมให้คณะกรรมการ ใช้แผนชุมชนเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ จะใช้ศูนย์เรียนรู้และ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาแผนชุมชน ได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้

คุณธรรม

นำไปสู่

เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สมดุล
พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

การจัดทำแผนแม่บท : <http://myless.swu.ac.th/so311/lesson6/lesson603.htm>, 2551.

ประไพ ศิวะสิริวิสาศ. การพัฒนารูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2540.

รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

ศูนย์ OTOP ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี : <http://203.151.4610/anad/kabi/rela/Question.asp?CAT=eco&gsq,2551>.

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ และคณะ.การศึกษาทางเลือก : โลกแห่งการเรียนรู้นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.

องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), Learning : The Treasure Within. Retrieved from <http://www.unesco.org/delors/e.pdf>
กรมการพัฒนาชุมชน. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ของพัฒนากรและผู้นำอาสา พัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ ความรับผิดชอบของศูนย์ ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 3. กรุงเทพฯ, 2551

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์

นายทวีป บุตรโพธิ์

นายโชคชัย แก้วป่อง

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ผู้อำนวยการสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

คณะทำงาน

นายรังสรรค์ หังสนาวิน

นางสาวนิษฐา ปิ่นกระจาย

นางกมลมณี วงศ์สว่าง

นางสาวฉายาลักษณ์ แก้วศรีพจน์

นางสาวชุติมา ชุมแก้ว

นางสาวลดา นพรัตน์

นางสาวปรีศรา อ่ำมาลี

นายภานุมาศ ตรีสุวรรณ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน

เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน

เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาปฏิบัติงาน

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
ชั้น 5 อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทร 0-2141-6161
www.chumchon.cdd.go.th

ISBN : 978-974-458-584-4